

Dinosaurussen

Karin Bischoff

Vertaald door Annemarie Bon

bontekoe

Hoi!

Ik ben Luuk de schildpad.
Wist je dat er al meer dan 200 miljoen jaar lang schildpadden zijn?
Mijn voorouders kropen tussen de dino's rond! Hoe ik dat weet? Van mijn overgrootouders, die het weer van hun ouders gehoord hebben. Kom met me mee op tijdreis naar de spannende wereld van de dino's!

Inhoud

Tijdreis naar de dinosaurussen	4
Mini-quiz	27
Zo leefden de sauriërs	28
Mini-quiz	43
Op fossielenjacht	44
Hé Luuk, vertel eens ...	58
Maxi-quiz	60

A large blue dinosaur with a long neck and a pterosaur flying in a prehistoric landscape. The dinosaur is on the left, reaching its long neck towards the top left. The pterosaur is flying in the upper right. The background features tall green trees and a bright blue sky with some clouds. The foreground is filled with green grass.

Tijdreis naar de dinosaurussen

Dinosaurussen en andere reptielen

Dino's zijn een uitgestorven reptielensoort.

Reptielen van nu kruipen, maar dino's liepen.

Hun poten stonden recht onder hun lijf en niet naar opzij, zoals bij krokodillen en hagedissen.

Dino's leefden alleen op het land.

In het water trokken grote zeereptielen hun baantjes.

In de lucht fladderden vliegende reptielen in het rond, en later ook vogels.

Plesiosaurus

Met zijn lange nek kon de Plesiosaurus goed prooien vangen.

De Allosaurus
was een gevaarlijke
vleeseter.

Verschrikkelijke hagedissen

De Engelse onderzoeker Richard Owen was een van de eersten die in het midden van de 19e eeuw de botten van dino's onderzocht. Hij ontdekte dat die dieren er als reusachtige hagedissen uitzagen.

Daarom noemde hij ze dinosaurus.

Dat is het Griekse woord voor 'verschrikkelijke hagedis'.

Er waren heel veel verschillende dino's.

Je had de loeizware planteneters en de angst-aanjagende vleeseters.

Veel dino's werden niet groter dan een kat, andere zouden boven een huis uitkomen.

Sommige soorten liepen op vier poten, andere op twee.

De gehoornde Triceratops leefde net als langnek Alamosaurus in het tijdvak het krijt.

Naar het mesozoïcum!

Dino's leefden in de tijd van het mesozoïcum (het midden-leven).

Die tijd begon ongeveer 250 miljoen jaar geleden en eindigde ongeveer 65 miljoen jaar geleden.

Het mesozoïcum wordt ingedeeld in trias, jura en krijt.

In het trias was er op aarde maar één reusachtige landmassa: Pangea.

Dit supercontinent werd omgeven door een superoceaan: Panthalassa.

Tijdens het jura viel Pangea uiteen.

Er ontstonden twee landmassa's: Laurazië in het noorden en Gondwana in het zuiden. Daartussen vormden zich zeeën.

In het krijt vormden zich nog meer continenten. Ze zagen er al bijna zo uit als nu.

In de loop van miljoenen jaren verschoven de landmassa's. Ook het klimaat veranderde.

Pangea

Laurazië

trias

jura

krijt

Panthalassa

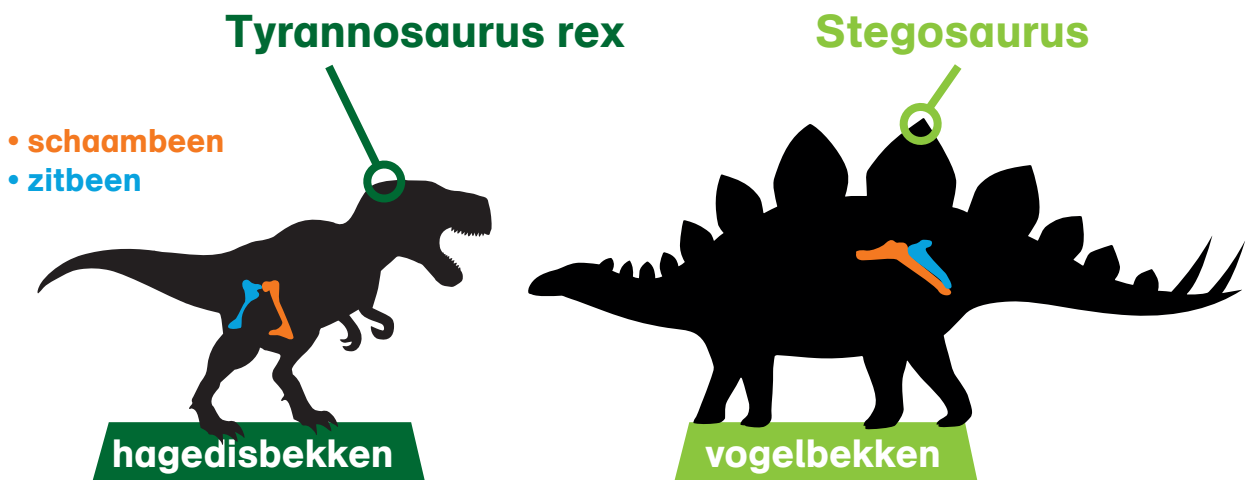
Gondwana

Wanneer leefden welke dino's?

In elk tijdvak leefden andere dino's.

Veel van hen kwamen elkaar nooit tegen: de Stegosaurus hoefde bijvoorbeeld niet bang te zijn voor de T. rex.

Hij leefde in de jura, de T. rex in het krijt.

Wist je dat ...

... er twee soorten dino's waren: die met een bekken zoals bij een hagedis en die met een vogelbekken? Hun bekkenbotten zijn verschillend. Alle vogelbekkendino's waren planteneters. Tot de dino's met een hagedisbekken horen zowel vlees- als planteneters.

In de loop van miljoenen jaren ontwikkelden zich vele soorten. Hier zie je enkele voorbeelden.

Trias

235 m.jg.

Eoraptor (V)

Herrerasaurus (V)

217 m.jg.

Plateosaurus (P)

Jura

168 m.jg.

Megalosaurus (V)

157 m.jg.

Stegosaurus (P)

Barosaurus (P)

Allosaurus (V)

Brachiosaurus (P)

152 m.jg.

Archaeopteryx (V)

Krijt

139 m.jg.

Iguanodon (P)

123 m.jg.

Deinonychus (V)

100 m.jg.

Talarurus (P)

Spinosaurus (V)

85 m.jg.

Protoceratops (P)

Velociraptor (V)

76 m.jg.

Parasaurolophus (P)

Troodon (V)

70 m.jg.

Pachycephalosaurus (P)

Ankylosaurus (P)

68 m.jg.

Triceratops (P)

Tyrannosaurus rex (V)

- vleeseter (V)
- planteneter (P)
- m.jg = miljoen jaar geleden

Trias – water, woestijnen, bossen

Het oercontinent Pangea werd omgeven door een superoceaan.

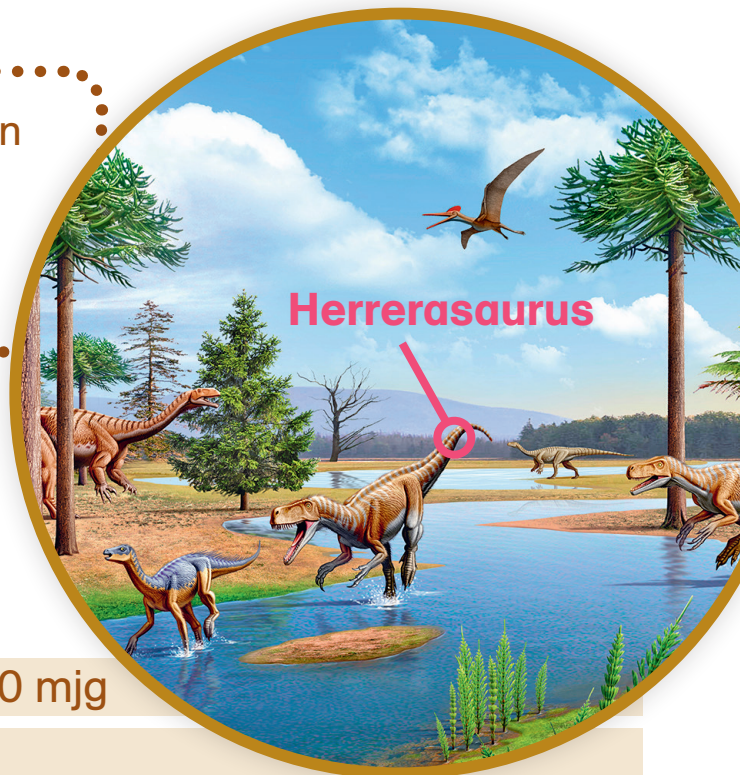
In de woestijnen in het binnenland was er amper leven.

Daar was het ondraaglijk heet en zeer droog.

In de buurt van de zee groeiden bossen met varens, coniferen en ginkgo's.

Jaargetijden waren er in het trias niet.

De Herrerasaurus had klauwen aan zijn krachtige vingers. Fijn voor hem, maar niet voor zijn prooi.

Trias: van ongeveer 250 tot 200 m.jg

Oercontinent **Pangäa**

Klimaat: heet en droog

Planten: varens, coniferen, paardenstaarten, ginkgo's

Dieren: de eerste dino's, vliegende reptielen en die in zee leven, ammonieten Ammoniten

De Plateosaurus
liep meestal op
vier poten.

Dinosaurussen veroveren de Aarde

In het begin van het trias waren er nog geen dino's.

Ze kwamen pas in de loop van vele miljoenen jaren.

De reptielen, die op twee poten gingen lopen, leefden in de bossen.

Alle dino's stammen van deze vroegste Archosauriërs af.

In het begin waren er maar een paar kleinere soorten, zoals de planteneter Pisanosaurus en de roofzuchtige Herrerasaurus.

Pas aan het eind van het trias kwamen de grote dino's, zoals de planteneter Plateosaurus.

Levende wezens in het trias

Naast dino's leefden er in deze tijd ook de eerste zoogdieren, en sauriërs in de lucht en in de zee. Ook krokodillen en schildpadden liepen toen al rond.

Proganochelys

De **Proganochelys** was ongeveer een meter lang.

Hoornplaten beschermden zijn buik, rug en voeten.

Zijn nek en de staart hadden stekels.

De eerste planteneters, zoals de **Plateosaurus**, aten van de bomen. Om bij het lekkere groen te kunnen, gingen ze op hun achterpoten staan. Veel van hen trokken in kuddes rond.

Plateosaurus

Ammoniten

In zee dreven **ammonieten**.

De slakachtige schelpen van deze koppotigen hadden een doorsnede van enkele meters.

Dat waren geen schelpjes, maar schelpen!